

رادار

ماهنامه انجمن علمی رباتیک

دانشگاه شهید بهشتی

شماره ۲-آذر ۱۴۰۰

صاحب امتیاز

انجمن علمی رباتیک دانشگاه شهید بهشتی

مدیرمسئول: پارسا یارمحمدلو

سر دبیر: مرضیه غیور

هیئت تحریریه: کوثر سراجی، پدرام مومن غریب، کورش معماری،

مونا میررضوی، متین شهبادی، مرضیه غیور، پارسا یارمحمدلو

ویراستار: مونا میررضوی

طراح جلد: صبا صادقی

صفحه آرایی: زهرا جعفرزاده، پارسا یارمحمدلو

فهرست مطالب

۲سخن مدیرمسئول
۳سخن سردبیر
۴تاریخ علم: میکروباتیک
۱۰هوش مصنوعی؛ ساخته‌ی هوش طبیعی
۱۴معرفی مسابقات جهانی: ROBOCUP
۲۰ربات‌ها
۲۴تازه‌های تکنولوژی
۲۸اخبارانجمن

سخن مدیرمسئول

با شیوع ویروس کرونا فعالیت‌های دانشجویی عملاً به صفر رسید و محیط‌های دانشگاهی خالی از دانشجو شد. تحصیلات مجازی شد و از کیفیت آن به طور چشمگیری کاسته شد. ارتباط دانشجو با دانشگاه قطع و تحصیلات در قالب صفحه یک لپ‌تاپ خلاصه گشت. از تمام دانشگاه و محیطش فقط یک نمره ماند و به پاس کردن درس‌ها بسنده کردیم و آن محیط، با آن همه بستر و پتانسیل در یک گوشه افتاد و فراموش شد. فعالیت‌های دانشجویی به حالت تعلیق درآمد و انفعال در دانشگاه ریشه دواند. شور و هیجان و انگیزه‌ی پیشرفت برای خیلی از دانشجویان به بعد از کرونا موقوف شد ولی هر چه منتظر ماندیم آن روز موعود نیامد. به خودمان آمدیم دیدیم زمان در حال گذار است و ما ثابت ایستاده‌ایم. دوران کارشناسی داشت دستی دستی به پایان می‌رسید و سر ما بی‌کلاه مانده بود. خاطره‌ای برایمان ساخته نشده بود و به سرعت از عمرمان کاسته می‌شد.

در این میان انجمن علمی رباتیک دانشگاه شهید بهشتی با تمام سختی‌ها و محدودیت‌ها از فعالیتش دست نکشید. حتی شاید بتوان اذعان داشت که از دوران قبل از کرونا هم پرفروغ‌تر ظاهر شد. یک‌تنه پرچم‌دار فعالیت‌های دانشجویی حداقل در دانشکده برق بود. شاید بتوان گفت انجمن علمی رباتیک به نوعی نماینده‌ی دانشجویانی بود که از دانشگاه خیلی بیشتر از آنچه بود می‌خواستند؛ خیلی بیشتر از چند نمره و یک مدرک تحصیلی.

در این دوران انجمن خیلی بی‌سر و صدا به فعالیت‌های خود ادامه داد و دستاوردهای چشم‌گیری داشت و همه را انگشت به دهان کرد و نشان داد با همین شرایط، هر چقدر هم سخت باشد ولی امکان فعالیت و پیشرفت وجود دارد.

با این حال نشریه‌ی انجمن در این چند سال به دلایل مختلف فعالیتت نداشت و روی زمین مانده بود. لزوم فعال بودن نشریه‌ی هر انجمن علمی که از آن به عنوان صدای آن انجمن می‌توان یاد کرد بر همگان روشن است و به همین دلیل ما بر آن شدیم تا در رگ‌های نشریه‌ی رادار خونی تازه پمپاژ کنیم تا فعالیتش را از نو آغاز کند و صدای دانشجویان دغدغه‌مند گردد. این اولین شماره‌ی رادار بعد از سه سال سکوت است.

پارسا یارمحمدلو

مدیرمسئول مجله رادار

سخن سردبیر

تعداد کثیری از نشریات دانشجویی نه فعالند نه غیرفعال بلکه یک چیزی میان این دو اند. فعالیتی کاذب دارند و کلید گمشده‌ی آنها نظم و تداوم است. یا منظم نیستند یا حرکتشان ادامه‌دار نیست و همین ایراد وارده به نشریات باعث شده خیلی‌ها قید نشریه را بزنند. حال آنکه نقش مهمی در فعالیت‌های دانشجویی دارد و تریبونی برای دانشجویان است تا خود را به دیگران بشناسانند.

در حالت کلی برای تداوم هر فعالیت دانشجویی باید انتقال نسل صورت بگیرد. دانشجویانی که سابقه‌ی این فعالیت‌ها را در گذشته داشته‌اند، باید به افراد جدیدتر و مشتاق راه و چاه را یاد بدهند تا آنها در آینده جانشین سال‌بالایی‌ها شوند. مشخص است که کوتاه بودن دوران دانشجویی همه‌ی را ملزم به این می‌دارد که انتقال نسل را به نوبه‌ی خود انجام دهیم. نشریه هم از این نکته مستثنی نیست.

بالاخره بستر آن فراهم شد تا نشریه‌ی انجمن علمی رباتیک دوباره فعالیت خود را شروع کند و جانی دوباره به آن بخشیده شد. ما بر آنیم تا راداری متداوم و منظم داشته باشیم. در اولین شماره بعد از غیرفعال بودن رادار نکاتی لازم به ذکر است تا خواننده با چارچوب و خط مشی نشریه آشنا شود.

به عنوان اولین کلام باید بگوییم که رادار یک مجله‌ی تخصصی نیست و هدفش سر نخ دادن به خواننده و آشنا کردن او با گوشه و کنار جهان رباتیک است. جامعه‌ی هدف مجله‌ی رادار تمامی خوانندگانند، به همین دلیل ما بیشتر به مباحثی خواهیم پرداخت که برای خواننده‌ی عام هم جذابیت داشته باشد. پس اگر شما هم مانند اکثر مخاطبان رادار سررشته‌ای از علم رباتیک ندارید، بدانید که انتخابتان درست بوده و جای درستی آمده‌اید.

رادار یک سری بخش‌های اصلی و پایه دارد که در هر شماره تکرار می‌شود و به اصطلاح شماره می‌خورد. ما در بخش تاریخ علم به معرفی یک علم از علوم مرتبط به رباتیک می‌پردازیم و در بخش معرفی مسابقه یکی از مسابقات جهانی معتبر در حوزه‌ی رباتیک را معرفی می‌کنیم. همچنین در هر شماره در صورت امکان با یکی از اساتید یا متخصصان در حیطه‌ی رباتیک به صحبت می‌نشینیم. در بخش تازه‌ها به اخبار تازه‌های تکنولوژی می‌پردازیم. ضمناً در هر شماره ربات‌های جدید جهان را به طور خلاصه معرفی می‌کنیم و در آخر از فعالیت‌های انجمن در ماهی که گذشت و برنامه‌های آتی آن می‌گوییم.

مرضیه غیور

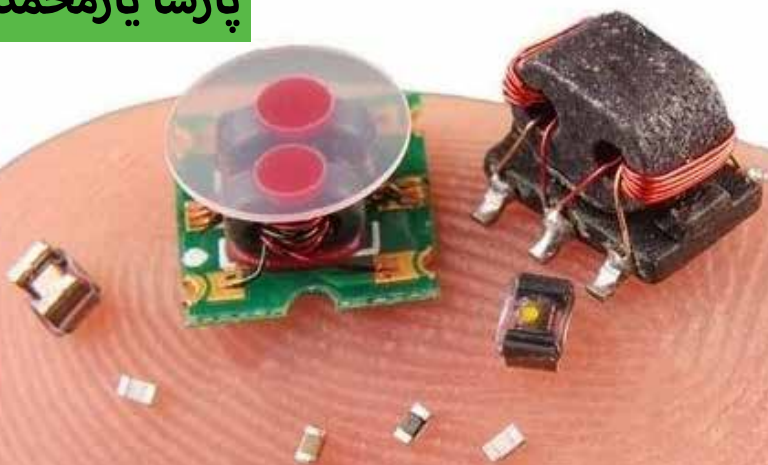
سردبیر مجله رادار

MICROBOTICS

میکروروباتیک

علم ربات‌های کوچکتر از
یک میلی‌متر

کوروش معماری
پارسا یارمحمدلو

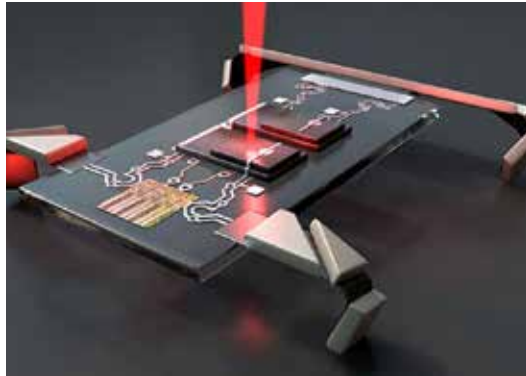

میکروباتیک علمی در زمینه ربات‌های کوچک و عموماً شاخه‌ای از علم رباتیک است که به مطالعه و کاربرد ربات‌های مینیاتوری با مقیاس میکرومتر می‌پردازد.

انقلابی رباتیکی در راه است!

میکروباتیک، زمینه تحقیقاتی نوظهوریست که در آن ادغام متقابل میکروتکنولوژی و رباتیک اتفاق می‌افتد که به سرعت راه را برای توسعه ربات‌هایی که کوچکتر از موی انسان هستند هموار می‌کند. میکروربات‌هایی که می‌توانند راه بروند، پرواز کنند، شنا کنند، بالا بروند، بخزند و کارهای مختلفی مانند انتقال دارو در بدن ما، شناسایی سرطان‌ها و از بین بردن تومورها انجام دهند.

چندین نوآوری در سراسر جهان انجام شده است. دانشمندان ربات‌های کوچکی به ابعاد کمتر از ۱ میلی‌متر را نیز ساخته‌اند. مهندسان و برنامه‌نویسان در همه جای دنیا به طور مداوم در حال تلاش برای پیشرفت در این زمینه و توسعه میکروربات‌هایی هستند که با چشم غیر مسلح دیده نمی‌شوند. همه اینها به لطف آخرین پیشرفت‌ها در الکترونیک، نانوتکنولوژی، مکانیک و محاسبات است. از میان میکروربات‌هایی که در حال توسعه هستند، برخی به عنوان ابزارهای فوق‌العاده مفید ظاهر می‌شوند، در حالی که برخی دیگر به عنوان ایده‌های خلاقانه برای نوآوری بیشتر در این زمینه طراحی و توسعه می‌یابند. در اینجا چند میکروربات فوق‌العاده پیشرفته که در سال ۲۰۲۰ ساخته شده‌اند، آورده شده است. بنابراین بدون هیچ مقدمه‌ای، بیایید آنها را بررسی کنیم.

ربات میکروسکوپی فعال شده با لیزر

محققان کورنل و دانشگاه پنسیلوانیا رباتی میکروسکوپی ساخته‌اند که شامل یک مدار ساده از فتوولتائیک‌های سیلیکونی به‌ویژه قسمت بالاته و مغز و چهار محرک الکتروشیمیایی است که مانند پا عمل می‌کنند. ضخامت این میکرو ربات‌های فعال شده با لیزر در حدود ۵ میکرون، عرض ۴۰ میکرون و طول ۴۰ تا ۷۰ میکرون است. این ربات‌های کوچک با چشمک زدن پالس‌های لیزر در فتوولتائیک‌های مختلف کنترل می‌شوند که به شارژ مجموعه‌ای از پاها کمک می‌کند. برای اینکه ربات بتواند راه برود لیزر، بین فتوولتائیک‌های جلو و عقب، جابجا می‌شود.

ربات آبی

اخیراً محققان دانشگاه نورث وسترن رباتی ساخته‌اند که می‌تواند محموله‌های در اندازه‌ی خود را به مکان‌های مختلف برساند. این میکروربات که شبیه یک اختاپوس چهار پا است و محموله را با این چهار چنگال نگه می‌دارد و جا به جا می‌شود. این میکروربات در داخل مخزنی که پر از آب است، کار می‌کند و برای استفاده در محیط‌های آبی ایده آل است. این ربات آبی کوچک رفتار موجودات دریایی را تقلید می‌کند و با سرعت یک قدم در ثانیه حرکت می‌کند. تقریباً ۹۰ درصد وزن آن آب است که برای حرکت به سخت افزار پیچیده نیاز ندارد، بلکه با نور فعال می‌شود و حرکت می‌کند. ساختار پر از آب و اسکلت تعبیه شده از رشته‌های نیکل هم‌تراز این میکروربات، فرومغناطیسی هستند که در نتیجه آن، حرکت دقیق و چابکی را برای این ربات ممکن می‌سازد.

ربات دارورسان توپی شکل

تیمی از دانشمندان مؤسسه سیستم‌های هوشمند ماکس پلانک (MPI-IS) در اشتوتگارت، با الهام از گلبول‌های سفید، یک میکروربات کوچک را اختراع کرده‌اند که در سیستم گردش خون حرکت می‌کند. این میکروربات از نظر شکل، اندازه و قابلیت‌های حرکتی شبیه گلبول‌های سفید است. ربات دارورسان توپی شکل می‌تواند جریان خون شبیه سازی شده را تحمل کند و یک مسیر ایده آل برای حرکت ارائه دهد. قطر آن زیر ۸ میکرومتر است و از ریزذرات شیشه ساخته شده است. یک طرف با یک لایه نازک نیکل و طلا پوشانده شده است و طرف دیگر با مولکول‌های داروی ضد سرطان و مولکول‌های زیستی خاصی که می‌توانند سلول‌های سرطانی را تشخیص دهند. همچنین دارای پوششی از آنتی‌بادی‌های اختصاصی سلول روی سطح است و می‌تواند مولکول‌های دارو را آزاد کند. در تحقیقات آزمایشگاهی، مشاهده شده که این میکروربات می‌تواند به سرعت ۶۰۰ میکرومتر در ثانیه برسد.

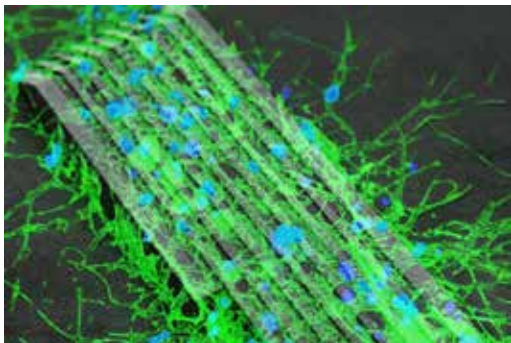
روبیتل

روبیتل یک ربات خزننده خودران کوچک به اندازه حشره و وزن ۸۸ میلی‌گرم است. این ربات کوچک که توسط محققان دانشگاه کالیفرنیا جنوبی ابداع شده است با متانول کار می‌کند و می‌تواند بخزد، بالا برود و روی پشت خود بار حمل کند. RoBeetle با طول ۱۵ میلی‌متر از یک سیستم ماهیچه‌ای مصنوعی مبتنی بر سوخت مایع (متانول) استفاده می‌کند و حدود ۱۰ برابر بیشتر از باتری با همان جرم انرژی ذخیره می‌کند. این میکروربات دارای چهار پایه است. پایه‌های عقب آن ثابت اند و پایه‌های جلو، به یک گیربکس وصل اند که به فنر متصل شده‌اند. بدنه ربات به عنوان یک مخزن سوخت عمل می‌کند که با متانول پر شده و طراحی آن به گونه ایست که این ربات می‌تواند در حالت ثابت بایستد. طراحی مکانیکی سیستم می‌تواند جریان سوخت متانول را با بهره‌گیری از یک سیستم کاملاً مکانیکی به تعادل برساند.

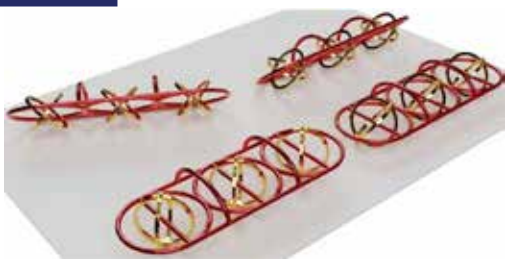
میکروبوتات All-Terrain

مهندسان دانشگاه پردو یک میکروبوتات All-Terrain (همه‌جا پیما) به ریزی چند تار موی انسان ساخته‌اند. این میکروبوتات می‌تواند با انجام حرکت پشتک مانند و انتقال دارو در بدن انسان مثل روده بزرگ و سایر اندام‌های دارای سطح ناهموار در سراسر روده بزرگ حرکت کند. ربات All-Terrain برای حمل باتری بسیار کوچک است. بنابراین، از بیرون توسط یک میدان مغناطیسی تغذیه و به صورت بی‌سیم کنترل می‌شود.

میکروبوتات مغناطیسی لگومانند

اون هی کیم و هونگ سو چویی، دو مهندس از مؤسسه علم و فناوری Daegu Gyeongbuk در کره جنوبی و همکارانشان ربات‌های مستطیلی شکلی ساخته‌اند که می‌توانند به عنوان اتصال دهنده سلول‌های عصبی عمل کنند و شکاف‌ها را بین دو گروه متمایز از سلول‌ها پر کنند. میکروبوتات‌های مغناطیسی لگومانند با اندازه ۳۰۰ میکرومتر طول و ۹۰ میکرومتر عرض، می‌توانند سلول‌های مغز را به هم متصل کرده و یک شبکه عصبی بسازند

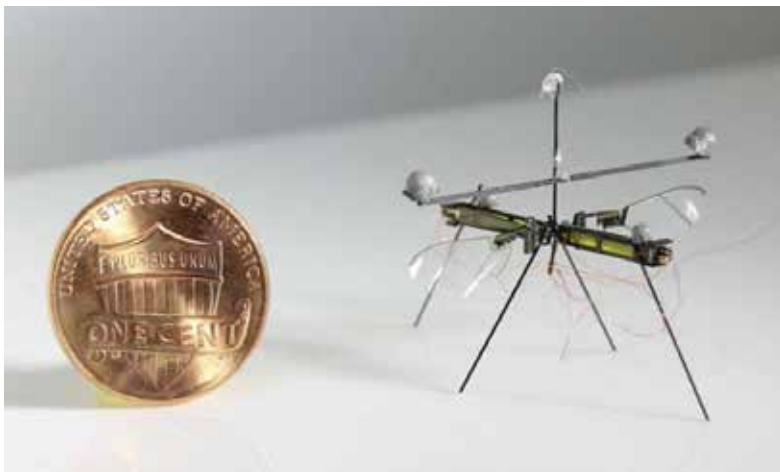

ربات‌های کوچک (Miniscule Robots)

محققان ETH زوریخ میکروبوت‌هایی با چاپ سه‌بعدی ساخته‌اند که می‌توانند محموله‌های دارو را از طریق رگ‌های خونی در بدن انسان منتقل کنند. این میکروبوت‌ها آنقدر کوچک هستند که می‌توانند در رگ‌های خونی حرکت کنند و داروها را به نقاط خاصی از بدن برسانند. ربات‌های کوچک با تکنیک چاپ سه‌بعدی‌ای ساخته شده‌اند که شامل قفل کردن چندین ماده به روشی پیچیده است. فلزات و پلیمرها خواص متفاوتی دارند و هر دو ماده مزایای خاصی در ساخت ماشین‌های در اندازه‌ی میکرون دارا می‌باشند.

روبوفلای

آخرین رباتی که به معرفی آن می‌پردازیم RoboFly است. محققان دانشگاه واشنگتن این میکروببات ۷۴ میلی‌گرمی را ساخته‌اند که می‌تواند در هوا، روی زمین و روی سطح آب حرکت کند. این ربات جدید با استفاده

از تعداد اجزای کمتری در مقایسه با دیگر ربات‌های توسعه‌یافته در این اندازه، ساخته شده‌است که این به ساده سازی فرآیند ساخت نیز کمک خواهد کرد. طراحی این ربات به گونه ای است که شاسی، تنها دارای یک ورق لمینت تا شده است. RoboFly از دو بال خود که توسط محرک‌های پیزوالکتریک هدایت می‌شوند برای پرواز و شناور شدن، مانند برخی حشرات استفاده می‌کند. این ربات می‌تواند با استفاده از بال‌های خود روی زمین حرکت کرده و هدایت شود. از آنجایی که این ربات سبک وزن است، اگر مجموعه‌ای از سه زائده پا مانند به آن اضافه شود، می‌تواند روی سطوح آب فرود آید. پس از فرود، ربات توانایی آن را دارد که با استفاده از همان اصولی که برای حرکت روی زمین استفاده می‌کند، حرکت کند.

آیا این ربات‌های کوچک شما را شگفت‌زده نکرده‌اند؟ معرفی این ربات‌ها به شما دید بسیار خوبی از نوآوری‌ها در علم میکروبباتیک می‌دهد. در آینده در این میکروببات‌ها، نوآوری‌های بیشتری اتفاق خواهد افتاد.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

هوش مصنوعی

کوثر سراجی

ساخته‌ی هوش
طبیعی

واژه‌ی تکراری این روزهای علم، هوش مصنوعی است که حتی در محافل غیر علمی هم زیاد از آن یاد می‌شود. اخبار پیشرفته‌های این روزها در این زمینه حاکی از آن است که تحول عظیم نه چندان دور این کره‌ی خاکی بر مبنای این پیشرفت علمی، آغاز شده و از آنجایی که دانستن همیشه بهتر از بیخیال بودن است این سوال را مطرح می‌کنیم:

هوش مصنوعی چیست؟

شاید در نگاه اول این سوال تخصصی به نظر برسد اما این شاخه از علم هم درست مثل بقیه‌ی شاخه‌ها با الهام گرفتن از طبیعت ایجاد شده و یک شبیه سازی ساده از مغز، تحولاتی شگفت‌آوری را به وجود آورده است. به هر کاری که انسان با استفاده از مغز خود انجام می‌دهد رفتار انسانی می‌گویند و شبیه سازی این رفتار با استفاده از قوانینی که ما برای ماشین تعریف می‌کنیم هوش مصنوعی را به وجود می‌آورد. این تعریف یک توضیح بسیار ابتدایی از این مقوله است و از آنجایی که همیشه اندیشمندان جهان در یک نقطه اتفاق نظر پیدا نمی‌کنند هنوز یک تعریف مطلق و ثابت برای هوش مصنوعی وجود ندارد اما بهتر است به مثال زیر توجه کنید:

حتما برای شما هم پیش آمده که یک هنر یا حرفه‌ای را که هیچ پیش‌زمینه‌ای از آن نداشته‌اید یاد بگیرید و مصنوعات را (مثل یک تابلوی نقاشی) خلق کنید و اطرافیان‌تان با دیدن دستاورد شما در مرحله اول کلی ذوق کنند و در وهله‌ی بعد با کمال آرامش از شما خواسته باشند تا به آنها هم آن را یاد بدهید و شما با شنیدن این جمله برای حفظ ظاهر لبخندی زده و در همین حال به دنبال راه فرار باشید. اما در این قسمت یک نکته‌ی مهم وجود دارد و آن این است که شما از اینکه به دیگران کمک کنید یا موجب پیشرفت آنها شوید ابایی ندارید اما روند یاد گرفتن و یاد دادن یک امر تقریبا غیر ارادی محسوب می‌شود. یعنی شما نمی‌توانید کامل و با تمام جزئیات توضیح دهید که چطور یاد گرفته‌اید چند خط منحنی با چه زوایایی کنار هم شکل هندسی گلی در یک باغ را روی کاغذ ایجاد می‌کند. پس تا اینجا دلیل فرار شما از روی خودخواهی یا خستگی نیست. شما نمی‌دانید چطور باید یاد بدهید.

اما با این حال یک سوال مهم هم وجود دارد:
شما چگونه این کار را یاد گرفته‌اید؟

از آن جایی که شما را یک انسان با پشتکار فرض کرده‌ایم روند یاد گرفتن شما با تلاش و خط‌خطی‌های زیادی همراه بوده‌است و در این امر بی‌توجهی به قیمت کاغذ را نیز باید اضافه کرد. اما شما موفق شده‌اید و با تکرار و ارزیابی خطاهای خود در کارهای قبلی طرح‌های بعدی خود را اصلاح کرده و یک نقاشی بی‌نقص را تکمیل کرده‌اید.

این مصداق، گویای روند هوش مصنوعی است. برای مثال یک ربات در محیطی پویا مثل خیابان که رفت و آمدها ثابت نیست و ما اطلاعات کاملی از آنچه پیش می‌آید نداریم، در حال راه رفتن است. برنامه‌نویس این ربات، چقدر باید باهوش باشد و چقدر باید جزئیاتی که در محیط وجود دارد را حدس بزند تا ربات بتواند بدون تصادف مسیر را طی کند؟

اینجاست که باید ربات بتواند خودش یاد بگیرد و از اشتباهات گذشته‌ی خود استفاده کند تا ربات کامل‌تری بشود.

تا اینجا متوجه شدیم که هوش مصنوعی قدرت یاد گرفتن را در ماشین ایجاد می‌کند تا بتواند فکر کند و از پس حل مسائل از پیش تعریف نشده بر بیاید. مثالی که در دنیای واقعی می‌توانیم به آن اشاره کنیم کامپیوتر شطرنج باز به نام Deep Blue است که در سال ۱۹۹۷ کاسپاروف، یکی از بزرگترین شطرنج‌بازان تاریخ، را شکست داد. در این بازی هر بار که کامپیوتر شکست می‌خورد یک مرحله قوی‌تر می‌شود زیرا تمام خطاها و عملکرد رقیب خود را به طور کامل ارزیابی می‌کند. این روند تا جایی پیش می‌رود که باهوش‌تر از او وجود ندارد زیرا «اشتباهات خود را فراموش نمی‌کند و از آنها پلی برای پیشرفت می‌سازد» این هم نکته‌ی اخلاقی این قسمت.

اما ماجرا به همین جا ختم نمی‌شود و ما انواع مختلفی در هوش مصنوعی داریم. در واقع طرز تفکر همه‌ی مدل‌های ماشینی که به تفکر واداشته می‌شوند یکسان نیست و هر کدام، سلیق و علایق خود را دارند و همچنین هر مدل هوش مصنوعی، در یک حد خاص باهوش است و مقدار معینی فسفر برای سوزاندن دارد. انواع هوش مصنوعی از این قرار است :

۱- هوش مصنوعی محدود (Artificial Narrow Intelligence)

مدل در این سطح فقط از پس کارهایی که برایش تعریف شده برمی‌آید. در واقع قدرت تفکر خاصی ندارد مثل دانش‌آموزانی که فقط تکالیف را انجام می‌دهند و علاقه‌ای به نکات خارج از کتاب یا بیشتر بدانندهای کتاب درسی ندارند.

۲- هوش مصنوعی عمومی (Artificial General Intelligence)

در این سطح، مدل، قدرت تفکر دارد و از آن با نام هوش مصنوعی قوی هم یاد می‌شود. این مدل هنوز به طور کامل در دنیای خارج وجود ندارد اما گمانه‌زنی‌ها نشان می‌دهد به زودی می‌توانیم شاهد این قدرت از ماشین‌ها باشیم.

۳- اَبَر هوش مصنوعی (Artificial Super Intelligence)

این مدل تنها در فیلم‌های علمی-تخیلی یافت می‌شود و با روند پیشرفت هوش مصنوعی ممکن است این رشد دشمن بشریت و خطرآفرین برای حیات انسان باشد.

* در شماره‌های بعد انواع هوش مصنوعی را دنبال خواهیم کرد.

AI

A white humanoid robot with a blue jersey and a red ball on a green field. The robot is in a dynamic pose, appearing to be in motion. The background is a bright green field with white lines. The robot has a white head with a circular sensor on the side and a blue jersey with black accents. A red ball is on the ground in the foreground.

معرفی مسابقات

پدرام مومن غریب

ROBOCUP

جهانی

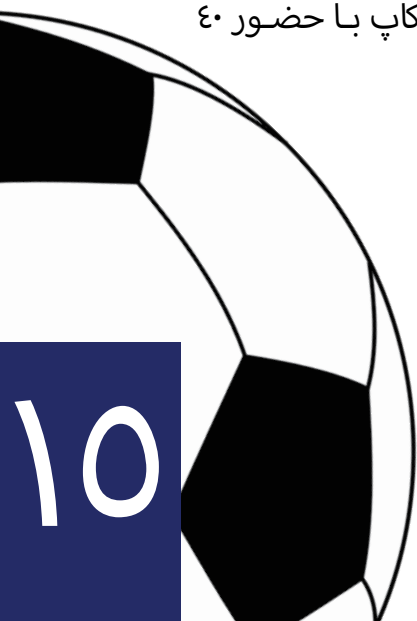
هر ساله مسابقه‌ی بزرگی در حوزه رباتیک برگزار می‌شود که تیم‌های زیادی را از سراسر جهان در رشته‌های مختلف جذب خود می‌کند. این مسابقه رابوکاپ نام دارد.

تاریخچه:

ایده مسابقه رابوکاپ با رویاپردازی درباره فوتبال بازی کردن ربات‌ها آغاز شد. در سال ۱۹۹۲ میلادی، پروفسور آلن مک ورث از اساتید علوم کامپیوتر دانشگاه بریتیش کلمبیا کانادا ایده فوتبال بازی کردن ربات‌ها را مطرح کرد. در همان سال به طور مستقل عده‌ای از دانشمندان ژاپنی مشغول بررسی چالش‌های بزرگ موجود در هوش مصنوعی بودند. یکی از موضوعات مورد بحث محققین ژاپنی امکان فوتبال بازی کردن ربات‌ها بود. ایشان معتقد بودند که برگزاری رقابت‌های رباتیک می‌تواند به پیشرفت هوش مصنوعی و رباتیک کمک شایانی کند. در نهایت ژاپنی‌ها تصمیم گرفتند که مسابقات فوتبال رباتیکی را در ژاپن برگزار کنند. در کمتر از یک ماه این تصمیم با استقبال غیرمنتظره محققین کشورهای مختلف دنیا رو به رو شد که منجر به بین‌المللی شدن مسابقات گردید. این مسابقه به اختصار رابوکاپ نامیده شد.

در سال ۱۹۹۵ در کنفرانسی در مونترال کانادا تصمیم بر این شد که اولین دوره رسمی مسابقات رابوکاپ در سال ۱۹۹۷ برگزار شود و در سال ۱۹۹۶ مسابقه‌ای مقدماتی برای شناسایی ایرادات قوانین مسابقه برگزار گردد.

همینطور هم شد و در سال ۱۹۹۷ اولین دوره مسابقات رسمی رابوکاپ با حضور ۴۰ تیم و بیش از ۵۰۰۰ تماشاگر برگزار شد.

A photograph of an astronaut in a white spacesuit standing on the moon's surface. The astronaut's helmet is prominent, reflecting the lunar environment. The background shows the dark, cratered terrain of the moon under a black sky.

هدف روبوکاپ:

هدف از این مسابقه این است که رقابت میان شرکت‌کنندگان منجر به پیشرفت علم رباتیک و هوش مصنوعی شود. برای کمک به پیشرفت علوم مختلف، یکی از راه‌های مؤثر، مطرح کردن یک چالش است. برای مثال در طول جنگ سرد، رقابت ایالات متحده آمریکا با اتحاد جماهیر شوروی منجر به پیشرفت علوم هوافضا و صعود بشر به ماه شد. در طول جنگ جهانی دوم اهمیت رمزنگاری پیام، منجر به پیشرفت علوم کامپیوتر شد و در طول عصر استعمار رقابت بین کشورهای اروپایی برای تسلط بر سرزمین‌های دوردست منجر به پیشرفت دریانوردی شد.

هدف نمادین مسابقه روبوکاپ این است که تا سال ۲۰۵۰ میلادی تیمی از ربات‌های انسان‌نمای خودکار (autonomous humanoid) بتواند آخرین تیم برنده جام جهانی فوتبال را شکست دهد.

شاید از نظر بعضی افراد این هدف بیش از حد رویایی به نظر برسد ولی نباید فراموش کرد که بین اختراع هواپیما و صعود بشر به ماه پنجاه سال فاصله بود. با توجه به شیب پیشرفت علوم مختلف، بدیهی است که چنین هدفی دست نیافتنی نخواهد بود.

از جهتی دیگر شاید بسیاری بگویند که مگر ربات فوتبال‌باز چه سودی به بشر می‌رساند؟ در جواب باید گفت که شاید چنین رباتی به طور مستقیم به انسان سود نرساند اما قطعاً پیشرفت‌هایی که برای امکان‌پذیر کردن ساخت این ربات حاصل می‌شوند تأثیر چشمگیری در زندگی بشر خواهند داشت.

لیگ‌ها

لیگ‌های روبوکاپ به پنج قسمت تقسیم می‌شوند که هر قسمت شامل لیگ‌های خاص خود است.

روبوکاپ فوتبال RoboCup Soccer

پلتفرم اول، لیگ روبوکاپ فوتبال است که خود به پنج لیگ انسان‌نما، اندازه کوچک، اندازه متوسط، استاندارد و شبیه‌سازی تقسیم می‌شود.

لیگ انسان‌نما

در لیگ انسان‌نما، ربات‌های انسان‌نما و مستقل به رقابت می‌پردازند. در این لیگ ربات‌ها باید بدنی شبیه به انسان داشته باشند (دو پا، دو دست و...)، تمامی حرکات فیزیکی‌شان هم شبیه حرکات انسان‌ها باشد. (بتوانند راه بروند و در صورت افتادن بلند شوند و...) و حواس شبیه به انسان داشته باشند.

لیگ پلتفرم استاندارد

لیگ بعدی روبوکاپ فوتبال، پلتفرم استاندارد است. در این لیگ همه تیم‌ها با استفاده از ربات‌های مشابه مسابقه می‌دهند.

لیگ اندازه متوسط

در این لیگ هر تیم با پنج ربات کاملاً خودکار با هم به رقابت می‌پردازند. در این مسابقات تمرکز روی طراحی مکاترونیک ربات‌ها است.

لیگ اندازه کوچک

لیگ سائز کوچک یا لیگ F۱۸۰ یکی از قدیمی‌ترین لیگ‌های فوتبال روبوکاپ است. که تمرکزش بر کنترل هوشمند چند ربات/عامل در یک محیط بسیار پویا است.

شبهه ساز

یکی از قدیمی ترین لیگ های رباتیک فوتبال است. لیگ شبهه سازی بر هوش مصنوعی و استراتژی تیم تمرکز دارد. بازیکنان نرم افزار یک زمین مجازی

در داخل رایانه فوتبال بازی می کنند. این لیگ ۲ زیرلیگ دارد: ۲ بعدی و ۳ بعدی

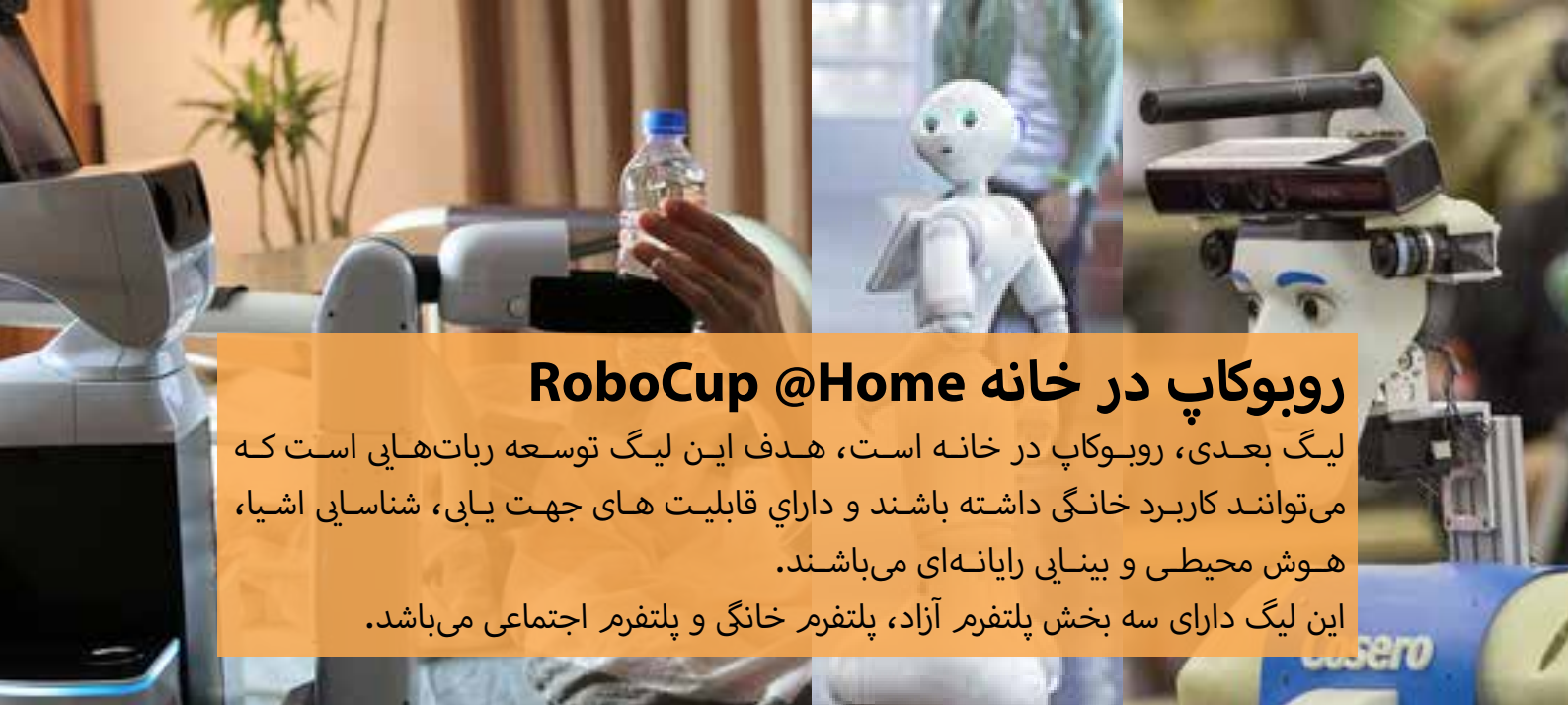
روبوکاپ نجات RoboCup Rescue

لیگ دوم رباتیک، لیگ رباتیک نجات است که در آن ربات ها در یک محیط زلزله زده مصنوعی برای نجات قربانیان با یکدیگر رقابت می کنند.

این لیگ دارای دو بخش است: ربات و شبهه ساز

هدف RoboCup Rescue افزایش آگاهی از چالش های موجود در برنامه های جستجو و نجات، توسعه شبهه سازی برای تقلید سناریوهای نجات، توسعه عوامل و ربات های هوشمند و ارائه ارزیابی عینی پیاده سازی های رباتیک است.

روبوکاپ در خانه @Home RoboCup

لیگ بعدی، روبوکاپ در خانه است، هدف این لیگ توسعه ربات‌هایی است که می‌توانند کاربرد خانگی داشته باشند و دارای قابلیت‌های جهت‌یابی، شناسایی اشیاء، هوش محیطی و بینایی رایانه‌ای می‌باشند. این لیگ دارای سه بخش پلتفرم آزاد، پلتفرم خانگی و پلتفرم اجتماعی می‌باشد.

روبوکاپ صنعتی RoboCup Industrial

لیگ بعدی، روبوکاپ صنعتی است که شامل دو لیگ @ Work و Logistics است و هدفش پرداختن به کاربردهای رباتیک در محیط‌های صنعتی مانند کارخانجات و خودکارسازی اعمال انسان است.

روبوکاپ جونیور RoboCup junior

لیگ بعدی روبوکاپ جونیور است که شامل لیگ‌های فوتبال و نجات است و هدفش کشف استعداد دانش‌آموزان نوجوان و نونهال سطح جهان می‌باشد.

ربات‌ها

مونا میررضوی

ROBOTS

با گذر زمان و پیشرفت سریع تکنولوژی هر چه جلوتر می‌رویم، زندگی انسان‌ها رو به ماشینی‌تر شدن است و این امر به اهمیت علم رباتیک و ساخت ربات‌های پیشرفته می‌افزاید.

سامسونگ به تازگی از رباتی به نام Bot Handy رونمایی کرده. این ربات شگفت‌انگیز قابلیت تشخیص اجسام را دارد و می‌تواند لباس‌ها را از خشکشویی بیرون آورد، ظروف را داخل ماشین ظرفشویی قرار بدهد، میز را بچیند، حتی شربتی را داخل لیوانتان بریزد و آن را به شما بدهد تا از آن بنوشید!

این ربات کمک دست شما داخل آشپزخانه، هال و یا هر جایی که شما نیاز به کمک داشته باشید خواهد بود!

Bot Handy دارای بازویست که شامل سه جز یعنی: شانه، آرنج و مچ است که می‌تواند مانند یک دست واقعی عمل کند. دوربین‌هایی بالای سر و دست‌های این ربات وجود دارد که به آن برای شناسایی اجسام کمک می‌کند. این ربات قابلیت چرخش و گردش را دارد و می‌تواند خودش را برای اجسام با ارتفاع بالاتر بلند کند! Bot handy یک ربات کاملاً اتومات است که می‌تواند حتی صفحه‌ای را به منظور شروع یک تماس تصویری برای شما باز کند. همچنین تماس را قطع یا وصل کند! این ربات نشان‌دهنده یک توسعه و پیشرفت همواره در حال تکامل است.

دیگر ربات سامسونگ، Jet Bot Plus ۹۰ AI است. یک ماشین تمیزکننده که شامل یک سنسور سه بعدی است که این اجازه را به آن می‌دهد تا اجسام اطرافش را شناسایی کند که سبب می‌شود تا به حد کافی از اجسام و وسایل نازک و ظریف، مثل اسباب بازی کودک و اجسام شکننده، مانند گلدان فاصله بگیرد. همچنین این جاروبرقی پیشرفته دوربینی دارد که به کاربران این امکان را می‌دهد تا بتوانند از وضعیت حیوانات داخل خانه‌شان، باخبر شوند.

ربات دیگری که معرفی خواهیم کرد، Robotic Kitchen است. این ربات برایتان عصرانه‌ای دلچسب آماده خواهد کرد و می‌تواند بیش از ۵۰۰۰ مدل غذا درست کند. غذاهایی که هر یک، توسط آشپزهای ماهری در سرتاسر دنیا طبخ می‌شوند. این ربات به شما کمک

می‌کند تا زمان بیشتری را ذخیره کنید و روزتان را از کارهای روتینی مثل آشپزی خالی کنید. Robotic Kitchen این امکان را به شما می‌دهد تا رژیم‌های غذایی مختلف و سلیقه‌های متفاوت را امتحان کنید و همین‌طور که کالری غذایتان را کنترل می‌کنید به انواع آشپزها در سرتاسر دنیا دسترسی داشته باشید. همچنین علاوه بر غذاهای رستورانی، می‌توانید وعده غذایی دلخواه خودتان را به این ربات ماهر آموزش دهید تا آن را برایتان سرو کند. شما با داشتن چنین رباتی دیگر نگران شست و شوی ظروف و قراردادن آنها در محل نگهداری‌شان هم نخواهید بود.

حال به معرفی سری ربات‌های روزمره تویوتا پردازیم. هدف‌گذاری تویوتا آن است که این ربات‌ها زندگی افراد معلول را راحت‌تر کنند. ربات‌هایی

که می‌دانند چگونه ماشین ظرفشویی را پر کنند، می‌توانند اتاق‌های مختلف یک خانه را تشخیص دهند و دارای یک دست هستند که می‌تواند با خیال راحت اجسام ظریف را جابه‌جا کند، همگی در جدیدترین پیشرفت‌های توسعه‌یافته توسط تیم‌های مراکز تحقیقاتی TRI در ایالات متحده به چشم می‌خورند.

TRI همچنین به دنبال ایده‌های دیگری برای خانه است، از جمله یک ربات که از سقف فرود می‌آید تا کارهایی مانند پر کردن ماشین ظرفشویی و پاک کردن سطوح را انجام دهد. با حرکت بر روی سقف، از مشکل به‌هم‌ریختگی کف خانه و فضاهای تنگ جلوگیری می‌کند و هنگامی که از آن استفاده نمی‌شود، خود را از مسیر خارج می‌کند. این تیم یک نمونه اولیه از این ربات را ساخته است که می‌تواند تمام وظایف مشابه یک ربات زمینی متحرک را انجام دهد.

نوآوری دیگرشان هم مجموعه‌ای از گیره‌های نرم با قابلیت حس لامسه است. سطح هر گیره توسط یک حباب پوشیده شده است و درجه انطباق را می‌توان با تغییر فشار در حباب کنترل کرد.

TRI سرمایه‌گذاری قابل توجهی در شبیه‌سازی برای مهندسی و اعتبارسنجی رفتارهای ربات انجام داده است. مکانیک نحوه تعامل دست ربات با اشیاء برای شبیه‌سازی، بسیار پیچیده است،

نرم‌افزار شبیه‌سازی TRI راهی برای درک عملکرد یک ربات بدون نیاز به انجام فیزیکی تمام وظایف است. نتایج شبیه‌سازی در آشپزخانه‌های ماکت در آزمایشگاه TRI مورد بررسی قرار می‌گیرد. استفاده از ابزارهای شبیه‌سازی می‌تواند توسعه رباتیک را حتی زمانی که دسترسی محدود به سخت‌افزار وجود دارد، پیش ببرد.

طبق گزارش سازمان ملل متحد، طی سه دهه آینده، پیش‌بینی می‌شود که جمعیت جهانی بالای ۶۵ سال بیش از دو برابر شود و در مجموع تا سال ۲۰۵۰ به بیش از ۱٫۵ میلیارد نفر برسد. TRI معتقد است تحقیقاتش در مورد ربات‌های پیشرفته‌ی کمک به انسان، به رشد مردم کمک می‌کند.

کار TRI نشان دهنده‌ی آن است که چگونه تویوتا به عنوان یک شرکت حمل و نقل خواهان آن است که آزادی حرکت و فرصت‌هایی که به ارمغان می‌آورد را در دسترس همه افراد جامعه قرار دهد.

کار ساده‌ای که برای افراد عادی شاید راحت باشد اما برای بسیاری کمک بزرگی خواهد بود. و این نوید یک پیشرفت بزرگ برای زندگی مردم را خواهد داد.

هدف TRI توسعه قابلیت‌های رباتیک جدید برای تویوتا است که می‌تواند به حل مشکلات دنیای واقعی و کمک به جوامع جهانی کمک کند. همچنین برای ایجاد تأثیر در دنیای واقعی، با سایر گروه‌های داخل تویوتا، از جمله Toyota AI Ventures، اولین شرکت سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر تویوتا، که به‌طور استراتژیک در استارت‌آپ‌های اولیه سرمایه‌گذاری می‌کند، همکاری نزدیک دارد.

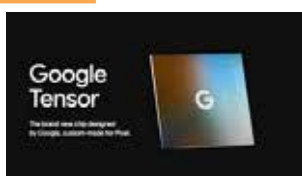

متین شهیادی

تازه‌های تکنولوژی

گوگل با معرفی گوشی هوشمند جدید خود یعنی گوگل پیکسل ۶ از تراشه اختصاصی خود که به عنوان قلب تپنده‌ی این گوشی قرار داده رونمایی کرد.

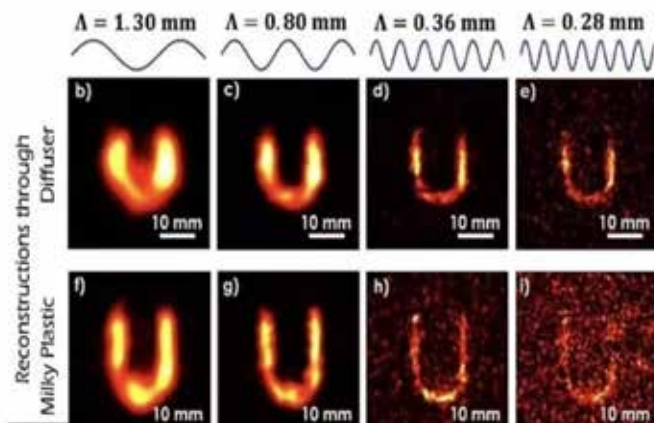

گوگل تنسور، پردازنده‌ای قدرتمند و رده بالا محسوب می‌شود و با تمرکز بر هوش مصنوعی و قدرت پردازش بسیار خوب پردازنده‌ی گرافیکی ساخته شده. به این دلیل که گوگل خودش سازنده‌ی نرم‌افزار و سیستم عامل است با این کار گامی بلند در راستای ایجاد هماهنگی بیشتر بین سخت افزار و نرم‌افزار برداشته است.

این پردازنده با لیتوگرافی ۵ نانومتری ساخته شده و شامل ۳ نوع هسته با توان‌های بالا، متوسط و پایین است. یکی از توانایی‌های هوش مصنوعی این تراشه این است که با قابلیت

live translate می‌توان فیلم‌ها و متن‌ها را سریع‌تر و در حال پخش ترجمه کرد و در دسترس داشت. با توجه به گفته‌ی گوگل این پردازنده قدرت پردازش تصویر بالایی دارد و قابلیتی با نام magic eraser دارد که با آن حذف کردن اشیا و چیزهای مزاحم را از عکس‌ها ممکن می‌کند اما به دلایل باگ‌ها و مشکلاتش، کمی بعد این قابلیت از آن حذف شد تا بعد از برطرف کردن، از آن رونمایی شود.

پژوهشگران دانشگاه نورث وسترن ایالت ایلینوی آبر دوربینی را اختراع کرده اند که به گفته‌ی آنها می‌تواند از طریق فناوری‌اش و به کمک هوش مصنوعی تصاویری را از مناطق

وسعی ثبت کند. همچنین می‌توان با دقت بسیار بالای آن کوچکترین منافذ و ورای آنها را دید و تصاویر آنها را ثبت کرد.

فناوری این قابلیت، با روش هولوگرافی با طول موج به وجود آمده و توسعه‌ی آن مربوط به حوزه‌ی تحقیقاتی تازه‌ای با نام تصویربرداری غیرخطی میدان دید (NLOS) است که وضوح بالایی دارد. در این روش، هم‌زمان با منتشر شدن نور بر اشیای مختلف و سپس رسیدن آنها به دوربین و ثبت توسط الگوریتمی خاص، سیگنال‌های نورهای پراکنده بازسازی می‌شود.

به گفته‌ی محققان، این پروژه تا ۱۰ سال آینده تجاری سازی می‌شود و می‌توان از آن در خودروها، اسکنرهای پزشکی و دوربین‌های مدار بسته استفاده نمود.

طبق اعلام آلفابت گوگل، در طی پروژه‌ی ربات روزمره که توسط تعدادی از محققان در آزمایشگاه Xlabs انجام می‌شد، برخی نسخه‌های این ربات را به پردیس‌های گوگل در بی‌آریا انتقال داده‌اند تا چند فعالیت ساده را انجام دهند.

مدیر ارشد رباتیک پروژه-هانس، پیترو بروندمو، طی یک پست وبلاگی گفته: ما مشغول راهبری بیش از ۱۰۰ نمونه اولیه ربات هستیم که به طور خودکار برخی وظایف را در ادارات انجام می‌دهند. ربات‌هایی که زباله‌ها را دسته‌بندی می‌کنند. اکنون به یک غلتک مجهز هستند تا میزها را تمیز کنند. همچنین آنها در حال آموزش هستند تا با همان گیره‌ای که لیوان را کنترل می‌کنند دستگیره در را باز کنند.

ربات‌های تمیزکار در واقع بازوهای متحرکی هستند که به یک صندلی متصل‌اند و با چرخ حرکت می‌کنند. همچنین گیره‌هایی چندکاره به انتهای هر بازویشان وصل است و سرشان به دوربین‌ها و حسگرهایی برای بینایی و ناوبری ربات مجهز است.

فناوری هوش مصنوعی جدید انویدیا می تواند با متن‌هایی ساده شامل چند کلمه از روش یادگیری عمیق تصویر سازی کند. در سال ۲۰۱۹ انویدیا از این هوش مصنوعی (GauGAN) رونمایی کرده بود و در دسترس کاربران قرار داده بود.

در نسخه قبلی آن، با رسم ساده‌ترین تصاویر توسط شما تصویری طبیعی‌تر و هنرمندانه‌تر به نمایش می‌گذاشت.

حال بخش تحقیقاتی انویدیا به تازگی نسخه ای جدید از هوش مصنوعی GauGAN۲ رونمایی کرده که می‌تواند با روش یادگیری عمیق متن‌هایی را به تصویر بکشد که گاهی به صورت شگفت‌آوری هنرمندانه است و یا کاملاً طبیعیست که انویدیا این قابلیت را text-to-image نامگذاری کرده. دلیل این دقت این است که انویدیا با استفاده از پردازش ۱۰ میلیون تصویر این قابلیت را به طوری ارائه کرده که کمترین خطا را داشته باشد و آمادگی دریافت هر نوع کلمه ای را از شما دارد.

به گزارش The Elec؛ بخش ارتباطات بی‌سیم سامسونگ به تازگی برنامه‌های خود در سال ۲۰۲۲ را با بیش از ۳۰ شرکت در کره جنوبی که با آنها تعامل دارد به اشتراک گذاشته. این برنامه‌ها شامل زمان عرضه‌ی محصولات این شرکت است. سامسونگ قرار است برای مدل گلکسی تب اس ۸، ۴مدل معرفی کند که عبارت اند از گلکسی تب اس ۸، تب اس ۸ پلاس، تب اس ۸ اولترا و تب اس ۸ لایت که انتظار می‌رود تولید مدل‌های رده بالای این سری در سه ماهه دوم ۲۰۲۲ آغاز شود.

همچنین در کنار این تبلت‌های رده بالا شاهد دو مدل تبلت اقتصادی با مدل های گلکسی تب AV لایت و تب A۸ نیز هستیم که قرار است تولید آنها در زمانی بین سه ماهه اول سال ۲۰۲۲ آغاز شود.

در بخش گجت‌های پوشیدنی نیز این شرکت فعال بوده و قصد دارد تا در سه ماهه آخر سال آینده، به تولید ساعت هوشمند گلکسی واچ ۵ پردازد. همچنین تولید ایرفون‌های بی‌سیم گلکسی بادز پرو ۲ و گلکسی بادز لایو ۲ نیز قرار است بین سه ماهه دوم تا سوم سال ۲۰۲۲ آغاز شود.

اخبار انجمن

از دیدار با ریاست دانشگاه شهید بهشتی تا نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری ساخت و فن بازار

دکتر نصیری قیداری ریاست دانشگاه شهید بهشتی طی جلسه‌ای با اعضای تیم رباتیک دانشگاه به صحبت نشست و از آنها تقدیر کرد. این جلسه با حضور دکتر سید ابراهیم افجه‌ای، ریاست دانشکده مهندسی برق دانشگاه شهید بهشتی و

دکتر محمدحسین معیری، استاد مشاور انجمن علمی رباتیک دانشگاه برگزار گردید.

همچنین در این دیدار، اعضای تیم رباتیک برای دکتر نصیری قیداری از خودرو خودران‌شان گفتند. ساخت این ربات از صفر تا صد کار دست خود افراد این تیم است و روز به روز به قابلیت‌های آن افزوده می‌شود.

نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری ساخت و فن بازار رویدادی است که هدف از برگزاری آن ارائه‌ی دستاوردهای محققان، پژوهشگران و دانشجویان فعال در حوزه فناوری از یک سو، و دریافت نیازهای مالی برای گسترش و تجاری‌سازی فناوری‌های نوین و با پتانسیل بالا از سوی دیگر است. این نمایشگاه همه ساله از طرف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در هفته پژوهش و فناوری یعنی اواخر آذر ماه برگزار می‌شود و بستری برای ایجاد ارتباط میان فناوری و تولید است. بیست و دومین دوره‌ی این نمایشگاه ۲۳ الی ۲۶ آذر ۱۴۰۰،

در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار گردید. به گفته‌ی دکتر پیمان صالحی، معاون پژوهشی وزیر علوم، در این نمایشگاه ۱۹ دانشگاه، ۱۷ پژوهشگاه و ۳۲ پارک به صورت حضوری شرکت کردند. امسال همچنین نمایشگاه به صورت مجازی هم دنبال شد و ۳۰ دانشگاه و ۱۶ پژوهشگاه و ۲۸ پارک فناوری به صورت مجازی در این رویداد حضور به عمل آوردند.

در بیست و دومین سال برگزاری این نمایشگاه، انجمن علمی رباتیک دانشگاه در غرفه‌ی دانشگاه شهید بهشتی واقع در سالن شماره پنج محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران از پروژه‌های خود رونمایی کرد.

به گزارش روابط عمومی دانشگاه، غرفه دانشگاه شهید بهشتی در این دوره با کسب امتیاز عالی، موفق به کسب عنوان «غرفه برتر» شد.

طی برگزاری این نمایشگاه در روز اول، دکتر نصیری قیداری، ریاست محترم دانشگاه شهید بهشتی و دکتر بابک شکری، معاون پژوهشی دانشگاه از غرفه‌ی دانشگاه و انجمن رباتیک دیدن کردند.

همچنین در روز سوم نمایشگاه، دکتر احمد وحیدی، وزیر کشور و دکتر محمدعلی زلفی گل، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری از غرفه‌ی انجمن علمی رباتیک دیدن فرمودند.

دکتر مرتضی موسی‌خانی، رئیس کمیته ملی ربوکاپ ایران، خانم یاروسلاوا رومانوا، دبیر اول سفارت ایتالیا و سفیر رومانی از دیگر افرادی بودند که در این نمایشگاه حضور یافتند.

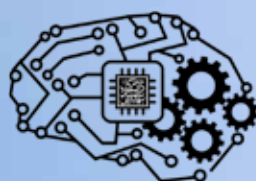
فراخوان دعوت به همکاری

انجمن علمی رباتیک دانشگاه شهید بهشتی از دانشجویانی که علاقه‌مند به همکاری در نشریه رادار می‌باشند، در زمینه‌های زیر دعوت به همکاری می‌کند.

۱. صفحه آرایی (آشنایی با نرم افزار InDesign)
 ۲. طراح جلد (آشنایی با نرم افزار Photoshop)
 ۳. نویسندگی
 ۴. ویراستاری
- برای کسب اطلاعات بیشتر با کانال و صفحه‌ی رسمی انجمن علمی رباتیک دانشگاه شهید بهشتی در ارتباط باشید.

 t.me/sbu_robotic_club

 [@robotics.sbu](https://www.instagram.com/robotics.sbu)

انجمن علمی ریاتیک
دانشگاه شهید بهشتی

